IMF
POLİTİKALARI,
DÜNYA VE TÜRKİYE

DİSK / BİRLEŞİK METAL İŞÇİLERİ SENDİKASI

BİRLEŞİK METAL-İŞ YAYINLARI
Tünel Yolu Cd. No.2 81110 Bostancı - İstanbul
Tel: (0216) 380 8590 **Faks:** (0216) 373 6502

Teknik Hazırlık: Birleşik Metal-İş
Baskı: Birleşik Metal-İş
Kasım 2001 / 14

ÖNSÖZ

IMF ve Dünya Bankası'nın uyguladığı politikalara ve işlevlerine karşı dünyada ve ülkemizde giderek büyüyen bir tepki oluşmaktadır. Nicedir ülke olarak IMF ile yatıyor, IMF ile kalkıyoruz. IMF ve Dünya Bankası, önceleri ekonomik yaşamımızın gündemindeydi. Derken, siyasal yaşamımızın da bir parçası oldu. Ve nihayet toplumsal yaşamımızın vazgeçilmez unsurları arasına girdi. Fakat toplumda, IMF politikalarının neyi hedeflediği, sonuçlarının ne olduğu konusunda genel bir bilgisizlik ve medyanın bilinçli olarak yarattığı bir kavram kargaşası yaşanmaktadır.

Medyada tartışılan, kimi iktisatçıların ısrarla altını çizdikleri gibi; "*Türkiye ve Dünyada yaşanan ekonomik krizler, IMF'nin isteklerini zamanında ve eksiksiz bir biçimde yerine getirilememesinden mi kaynaklanıyor?"* Yoksa sorun daha derinler de mi? Bu soruları yanıtlayabilmek için IMF ve Dünya Bankası'nın dünya ekonomisinde oynadıkları role bakmak gerekmektedir. IMF programlarının bizleri ne yönde etkileyeceğinin görülmesi, ancak IMF'nin anlaşılması ile mümkün olacaktır.

Yaşamımızda bu kadar yer eden; "***IMF ve Dünya Bankası Nedir***?", "***Uyguladığı politikaların sonuçları nelerdir?***", "***Uyguladıkları politikalardaki ortak amaçları nedir?***", "***Uygulanan bu politikaların işçi ve emekçi kesimlere yansıması nedir?***" vb. sorusuna cevap aramak istedik.

Yararlı olması umuduyla...

BİRLEŞİK METAL İŞÇİLERİ SENDİKASI

Genel Yönetim Kurulu

KÜRESELLEŞME Mİ KÖLESELLEŞME Mİ?

Küreselleşme, dünya ekonomisi üzerinde yarattığı etkilerle son zamanların en güncel konusu haline gelmiştir. Genel olarak sermeyanin, mal ve hizmetlerin uluslararasılaşması olarak tanımlanan bu dönem, aslında bu muğlak tanımın çok ötesinde bir durumu ifade etmektedir.

1970'li yıllarda baş gösteren ekonomik bunalımın üstesinden gelme iddiasıyla dayatılan yeni liberal yeniden yapılanma modelleri, bunalıma çözüm getirememiş, üstelik bunalımın temelinde yatan uluslararası gelir adaletsizliğini büsbütün artırmıştır.

1990'larda ABD'lerinde yaşanan hızlı büyeme sürecini, bilgi teknolojilerine dayanan "yeni ekonomi" sayesinde yaşandığını ve artık kapitalizmin bir daha krize girmeyeceği öne sürüldü. Ancak yaratılan efsane kısa bir süre sonra çöktü; "yeni ekonomi"nin de kapitalizmin bilinen o eski hastalıklarının bütün belirtilerini taşıdığı ortaya çıkmıştır. Bugün başta ABD ekonomisi olmak üzere dünya ekonomisinin bir yıldır baş aşağı iniştedir.

Çok Uluslu Şirketler

Yeni Dünya Düzeni'ninde sermayenin uğradığı değişiklik, yalnızca tekelleşmekten ve dev boyutlara erişmekten ibaret kalmamıştır. İş alanları yaratmayan, ama sınırsız kar elde etme olanağına kavuşmuş bulunan bir sermaye türü ortaya çıkmıştır. Faiz repo, borsa oyunları, döviz ticareti gibi değişik kılıklarda ortaya çıkan faaliyetlerin ürünü olan bu sermaye türünün ortak özelliği sepkülatif (sanayi faaliyeti dışı kazanç) olmasıdır. Yeryüzünde her gün 2000 milyar dolar para el değiştirmekte, bu miktarın ancak yüzde 5'i reel mal ve hizmet alışverişi için yapılmaktadır. Geri kalan tümü ise spekülatif harcamalara gitmektedir.

Dünya'daki tüm ekonomik faaliyetin dörtte birinden fazlası bu 200 tane işletmenin elinde bulunmaktadır. Ancak, bu 200 işletme, dünya faal nüfusunun yalnızca yüzde 0,75'ine iş olanağı

sunmaktadır. Şu anda dünyada hüküm süren ekonomik yapılanmada mali işlemlerin %90'ı üretim açısından hiçbir işleve sahip değildir. Örneğin Londra piyasalarında dönen para, dünya ticareti için sarfedilen paranın 15 katı kadardır. Yani repo, faiz ve döviz işlemleri için sarfedilen para buğday, pirinç, et vb. üretimine ayrılan paradan 15 kat fazladır. Mali sermaye (finans kapital) son derece gelişmiş ve güçlenmiştir. "Para ekonomisi" gerçek ekonomi olan mal ve hizmet ekonomisinden daha etkin hale gelmiştir.

Üretken sermaye, şirket evlilikleri yoluyla tekelleşmeye neden oluyor ve az sayıda fakat çok güçlü firmaların elinde toplanıyor. Dünyaya hakim olan 500 büyük çokuluslu şirketin yıllık satışları 1998 rakamlarıyla ABD'nin milli gelirini 4 trilyon dolar aşarken, Türkiye'nin de toplam milli gelirinin 60 katına ulaşıyor.

Dünya parasal gücünün yüzde 42'ini bu 500 büyük firma elinde tutuyor. En önemli sektörlerin (otomotiv, elektronik, çelik, petrol, bilgisayar, medya) yüzde 40'ını beş firma, gıda maddeleri ticaretinin tümünü ise on firma gerçekleştirmektedir. Bugün General Motors'un Danimarka'dan, Ford'un Güney Afrika'dan, Toyota'nın Norveç'ten daha fazla ciro yaptığı bilinmektedir. Böylece dünyaya bir avuç çokuluslu şirketin hakim olduğunu söylenebilir.

Pantise Le Mans arabalarının tasarımları Almanya'da yapılıyor, Japon parçalar kullanılıyor ve ucuz emek cenneti fakat demokrasi fakiri Güney Kore'de de imal ediliyor. İsviçre Havayolları Swissair'in sözcüsü Hannes Krummer "*Bir İsviçreli fiyatına üç Hintliyi çalıştırabiliriz*" diyor ve dünyanın en büyük havayolları Swissair,

Britsh Airways ve Lufthansa muhasebe işlemlerinin Hindistan'da yaptırıyor.

Dünyanın en büyük markaları olarak tanıtılan bir çok marka, Asya'da Afrika'da günlük 30 cente çalıştırılan çocukların emeği ile karlarını artırmaktadır. Pakistan'da İnsan Hakları Komisyonu raporuna göre bu ülkede 14 yaşın altında çalıştırılan çocukların sayısı 11 milyondur. Bu çocuklar bir avuç mutlu azınlık o markalara sahip olup "mutlu" olsunlar diye karın tokluğuna bile yetmeyecek bir paraya günde 12 saat çalıştırılmaktadır.

Küreselleşmenin bu karanlık yüzünü kitlelerden gizlemek isteyenler, sermayeye konan sınırlar kalkınca herkese iş olanağı sağlanıyor diyerek sömürü düzenini gözlerden gizlemek istemektedirler. Oysa hiçbir kural tanımadan aynı vahşi kapitalizm döneminde olduğu gibi sadece "kar" hırsıyla hareket eden sermaye, bırakın gittiği yeri kalkındırmayı aksine herşeyi tahrip ediyor. Simens, Toshiba, Microsoft gibi firmaların üretim yaptığı Hindistan'daki Bangolere kentinde yoksulluk, trafik ve hava kirliliği öylesine anormal boyutlara ulaşıyor ki bütün bu firmalar şimdi orayı da terk etmeyi düşünüyorlar. Daimler-Benz'in Müdürü Karl Heim Achinger "*Şimdi Hindistan'dan daha ucuz bir yer bulduk*" diyerek, üretimi St. Petersburg'a kaydıracaklarını belirtiyor.

Rakamların Diliyle Küreselleşme

Küreselleşmenin, tüm dünyada ücretleri olumsuz yönde etkilediğini bir çok veri ortaya koymaktadır. Bu saldırı iki yönde oluyor. Bir yandan zengin ve yoksul ülkeler arasındaki gelir dağılımı, yoksul ülkeler aleyhine gelişirken; öte yandan tek tek coğrafyalar içinde emek ve sermaye arasındaki gelir dağılımı dengesi sermayenin lehine değişmektedir.

Her yıl daha fazla zenginlik üreten yeryüzünde, yoksullar gitgide daha yoksul olurken zenginlerin zenginleşmesi de artıyor. **Dünya Bankası**'nın verdiği rakamlara göre, 20. Yüzyılın ikinci yarısında, dünyanın geliri yedi kat arttığı halde, kişi başına ortalama gelir üç misli artmıştır. 1960'ta, dünya nüfusunun en zengin ülkelerde yaşayan yüzde 20'sinin zenginliği en yoksul ülkelerde yaşayan yüzde 20'sinin 30 katı iken, 1995'te 82 katı olmuştur.

Birleşmiş Milletler verilerine göre, dünya nüfusunun en zengin yüzde 20'si dünya gelirinin yüzde 82'sini alırken, en yoksul yüzde 20'si yalnızca yüzde 1,4'ünü almaktadır. 1996'da, 358 adet dolar milyarderinin servetlerinin toplamı, yeryüzü nüfusunun en yoksul yüzde 45'inin yıllık gelirlerinin toplamına eşittir. Bir başka hesaplamaya göre, dünyanın en zengin 200 kişisinin serveti, iki milyar insanın gelirlerinin toplamından daha fazladır.

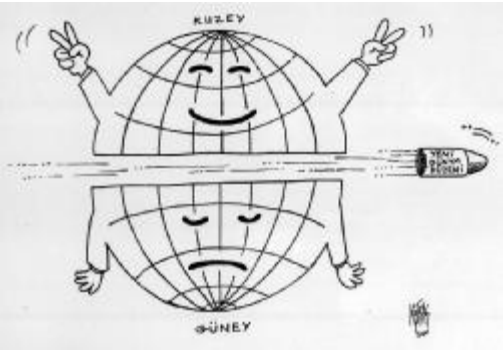

Dünya Bankası ve **IMF** gibi, yeni liberal politikaların uygulayıcısı sermaye örgütleri bile artık bu devasa eşitsizlikten söz etmektedir. "**Yoksullukla Mücadele**" konusunu inceleyen Dünya Bankası'nın 2000 Yılı Kalkınma Raporu'na göre, dünyada 1.2 milyar insan '**mutlak yoksulluk**' sınırı olan, günde 1 doların altında bir kazançla yaşamını sürdürmektedir.

Uluslararası düzeydeki gelir adaletsizliği, her bir ulusun kendi bünyesinde mevcut olan gelir adaletsizliğini kat kat gerilerde bırakan boyutlara ulaşmıştır. Sanayileşmiş ülkelerde 100 milyon kişi yoksulluk sınırının altında yaşamaktadır. ABD'de toplumun çok önemli bir bölümü, özellikle de renkli derili göçmenler üçüncü Dünya ülkeleri işçilerini aratmayacak koşullar altında çalışıyorlar. **ABD**'de **45 milyon insan yoksulluk sınırının altında** yaşıyor ve bunların **yüzde 40'tan fazlası sağlık sigortasından yoksun** durumdadır.

Hemen belirtelim ki açlığın nedenini, Dünya kaynaklarının nüfus artışı karşısında yetersiz kalmasına bağlı olarak açıklamak inandırıcılıktan uzaktır. Gerçekte, yeryüzünde üretilen temel gıda maddeleri, mevcut ihtiyacın %110'unu karşılayabilecek düzeydedir. Buna karşılık her yıl 30 milyon kişi açlıktan ölmektedir. Sorunun kaynağını bir başka yerde, insan gereksinimlerinin karşılanmasının, piyasanın acımasız güçlerine terkedilmiş olmasında aramak gerekir.

Zenginler kulübü OECD, dünya nüfusunun yüzde 18,7'sini barındırmasına karşın, dünya GSMH'sinin yüzde 80,53'ünü meydana getiriyor. G-20 ve OECD'yi ekonomik boyutta gelişmiş 7 gelişmiş ülkenin (ABD, Japonya, Almanya, Fransa, İngiltere, İtalya ve Kanada) üyesi bulunduğu G-7 izliyor. 693,2 milyonla dünya nüfusunun sadece yüzde 11,6'sını barındıran G-7, 19 trilyon 671,8 milyar dolarla dünya GSMH'sinin üçte ikisini (yüzde 65,58) üretiyor.

Küreselleşmenin en önemli sonuçlarından biri ekonomik büyümeye rağmen işsizliğin artmasıdır. Bu durum, yalnızca krizlere sahne olan Latin Amerika veya Uzak Doğu ülkelerini değil, metropol ülkelerini de kapsayan bir yaygınlık kazanıştır. İşsizlerin sayısı, OECD ülkelerinde 40 milyonu aşmıştır. OECD ülkelerinde, 1970-1996 yılları arasında, nüfus artışı hemen hemen sıfır düzeyindeyken işsizlerin sayısı üç kat artmıştır. ABD'de işletmeler, rekabet koşullarını düzeltmek gerekçesiyle, çalıştırdıkları işçi sayısında büyük ölçekli kısıntılara gitmektedirler.

Küreselleşme ve Türkiye

Bu süreçte Türkiye'de farklı bir gelişim izlemiyor. Ülkemizde artarda yaşadığımız ekonomik krizlerin sonucunda varolan gelir adaletsizliği, işsizlik ve yoksulluk artmıştır. Bunun sonucu olarak, **Ağustos 2001**'de yapılan **Milli Güvenlik Kurulu**'nun gündem maddesi olarak; "**sosyal patlama**" tehlikesine dikkat çekilmektedir.

Ekonomist **Mustafa Sönmez**'in yaptığı "**Gelir Dağılımı 2000**" araştırması, Türkiye'deki en zengin ve en fakirler arasındaki gelir uçurumun giderek açıldığını ortaya koymaktadır. **En zengin yüzde 1'lik kesimin ortalama kazancı 7.5 milyar, en fakir**

yüzde 1'in kazancı da 32 milyon liradır. Bu araştırma, Türkiye'de 147 bin ailenin ortalama gelirinin, 32 milyon lira olduğunu göstermektedir. **BM İnsani Gelişme Raporu**'nda, Türkiye'de nüfusun en zengin yüzde 20'i tüketimin yüzde 47.7'sini, en yoksul yüzde 20'si tüketimin yalnızca yüzde 5.8'inin gerçekleştirdiği gerçeğini göstermektedir.

Küreselleşme Nedir?

Kimileri için küreselleşme; milliyetçi önyargıları yıkan, dünya yurttaşlığına giden bir sürecin taşlarını döşeyen, bilginin sınırsız ve engelsiz dolaştığı bir dünyanın günümüzdeki adıdır. Kimileri içinse; emperyalizmin 21. Yüzyıla geçerken dönüşüp evrimleşmiş biçimidir. Küreselleşme kavramı üzerinde tartışmalar akademik çevrelerce yürütülüyor ama yukarıda aktardığımız tablo ve veriler, küreselleşme sürecinin emperyalist ülkeler ve çokuluslu şirketler lehine gelişmekte olduğunu şüphe götürmez bir şekilde gözler önüne seriyor.

Küreselleşme üzerine yapılan çalışmalarda, çok farklı görüşler olmakla birlikte küreselleşmenin, kapitalizmin uluslararasılaşması ve yeniden yapılanma süreci olduğu konusunda birleşilmektedir.

Kısaca Küreselleşme, malların ama özellikle sermayenin uluslararası dolaşımının serbestleşmesi, hızlanması ve hacminin büyümesi diğer yandan da bu hızlanma ve büyümeye paralel yaşanan bir teknolojik devrim olarak açıklanabilir. Küreselleşmenin belirleyici iki bileşenini şöyle özetlemek mümkündür.

1. **Sermayenin birikim süreci:** Sermaye dolaşımının serbestleşmesi, hızlanması, yatırım araçlarının türlerinin artması ve sonuçta çokuluslu şirketlerin dünya ekonomisinin baş oyuncuları olarak çokuluslu şirketlere dönüşmesidir. Çokuluslu şirketler, uluslararasılaşmış bir yönetimi olan, dünyada güvenli ve yüksek kazancın olduğu her yere yerleşme isteği ya da bu doğrultuda bir potansiyeli olan, serbest bir sermayedir.
2. **Teknolojik gelişmeler:** İletişim ve bilgi işlem alanında ortaya çıkan gelişmeler, üretim süreçlerini parçalamış, üretimin planlama, tasarım ve montaj aşamalarının her birinin farklı fiziksel koşullarda gerçekleşmesine olanak tanıyan bir yapı ortaya çıkmıştır. Üretim; coğrafi sınır, zaman ve mekan

tanımaksızın, kıtalararası, denizaşırı herhangi bir ortamda gerçekleştirilebilmektedir.

Sermayenin istikrarlı bir ortamda serbest dolaşımını ise isimlerini her gün duyduğumuz; **Dünya Ticaret Örgütü (WTO), Uluslararası Para Fonu (IMF)** ve **Dünya Bankası** gibi uluslararası kuruluşlar kolaylaştırmaktadır.

IMF ve Dünya Bankası'nın anlattığımız bu broşürümüzde küreselleşme ve sonuçlarından bu kadar geniş yer vermemizin nedeni, IMF'nin etkinliği ve ülkeler üzerindeki yaptırım gücünün küreselleşme dönemi ile birlikte artması ve bu gücün sistemin işleyebilmesinin temel taşı olmasından kaynaklanmaktadır.

Yaratılan Pembe Tablolar ve Gerçekler

Dünya halkları; 1990'lı yıllara, büyük vaatler dinleyerek ve yeni "umut"larla girdiler!.. Yeni Dünya Düzeni; barış, demokrasi ve hukuk düzeni, küreselleşme; kaynakların daha etkin dağılımını sağlayarak refah, ekonomik istikrar, gelişmekte olan ülkelere gelişmiş ülke olma şansı getirmeyi vaat ediyordu. Teknolojik devrim, bilgi çağı ve demokrasinin kazanması, sınıf mücadelelerinin yerini ortak küresel çıkarlarda işbirliğinin aldığı ve hatta bizzat sınıfların geride kaldığı bir dünyaya geçildiğini vb. söylemlerle girildi...

Çizilen bu toz pembe tablo kısa süre de yerini hayal kırıklığına bıraktı. Yeni Dünya Düzeni; varolan bloklaşma eğilimlerini, savaşları, siyasi istikrarsızlıkları vb. çelişkileri arttırdı. Beklenin tersine; işsizlik, yoksulluk, ekonomik, mali ve siyasal istikrarsızlık, kriz ve kargaşayı artırdı.

Uluslararası sermaye, bir yandan bölgesel örgütlenmesini sürdürürken bir yandan kendi kurallarını uluslararası hukuk kurallarına dönüştürerek, gerektiğinde zor kullanmayı da içeren yaptırım yöntemlerini belirlemekte ve bunun için gerekli "kolluk gücünü" de hazırlamakta bir sakınca görmemektedir. "***Dünya barışını ve demokrasiyi korumak***" gibi mazeretlerle, dünya halklarını kandırmaktadırlar.

Uluslararası sermaye için "**istikrar**" kavramı; her zaman için "**demokratik**" bir sistem anlamına da gelmiyor. Önemli olan sermayenin, istediği zaman gelip, istediği zaman da çıkabilmesi ve ulusların kaynaklarına isteği zaman sahip olması anlamına geldiği için "istikrar" bunu sağlayacak sistemin adı oluyor. Sermayenin bir ülkeye girişinde ve yerleşme sürecinde iki temel faktör önemlidir**. Fiyatların serbestçe dolaşımı ve ücretlerin bastırılması.**

Bu sürecin bir başka özelliği de, eski sosyalist ülke ekonomilerinin ve egemenlik alanlarının kapitalizme açılmasıdır. Bu bölgelerin pazarlarına hakim olabilmek, dünyanın egemen blokları arasında kıran kırana bir mücadele konusu oluşturmuştur. Başta ABD ve Avrupa Birliği olmak üzere dünyanın güçlü ekonomileri, Doğu Avrupa, Rusya ve Orta Doğu'nun yeniden paylaşımı için büyük bir savaş vermektedir.

Sömürgecilik: Eski ve Yeni

Sömürgeler döneminde, sömürgeci ülkeler sömürgeleşmiş ülkeler üzerinde doğrudan bir yağma gerçekleştirilmekteydi. İnsanlar zorla çalıştırılmakta, ülke kaynakları sömürgeci ülkeler tarafından talan edilmekteydi.

II. Dünya Savaşı'ndan sonra tüm dünya da ulusal bağımsızlık mücadelelerine tanık olundu. Eski sömürge ülkeler, görünüşte bağımsızlıklarını kazanmışlardı ancak çok kısa sürede siyasi ve ekonomik olarak farklı bir cenderenin altına girdiler. Kazanılan zaferler, sömürüyü ortadan kaldırmadı yalnızca klasik yöntemler terk edildi.

Sömürgecilik düzenini ortadan kalkmasıyla, yeni-sömürgecilik uygulamaları başlamıştır. Az gelişmiş ülkeler üzerinde hakimiyet kurmanın aracı "borçlar" olmuştur. Borçların ödenmesini sağlayan ve bu borçlar sayesinde bu ülkelere bir takım dayatmaları uygulayan kurum olarak da IMF ve Dünya Bankası görevlendirilmiştir.

Küresel ekonomiye entegrasyon (bütünleşme) denilen olay; sömürgeleştirmenin yeni bir biçimidir. Entegrasyon ise, daha çok işsizlik, insanlık dışı çalışma koşuları, toplumsal buhran ve borçların çalışanların sırtına yüklenmesidir. Bu politikaları uygulayan ekonomik

jandarma ise IMF'dir. IMF, Gelişmiş ülkelerin tekelindeki finans sektörünü kullanarak, ülkeleri borç yoluyla bağımlı kılarken bunu karşılığında ise, istikrar ve yapısal uyum programlarını dayatmaktadır.

Kısaca kapitalizm; kendi krizini, ancak 19. Yüzyılın vahşi kapitalizm koşullarını tekrar yaratarak aşabileceğini anlamış ve IMF ve Dünya Bankası uygulamaları ile politikalarını buna göre biçimlendirmiştir.

Küreselleşme ve Emek Cephesi

Çokuluslu şirketler, gelişen teknoloji yardımı ile emek ve hammaddenin bol ve ucuz olduğu ülkelerde üretim yapabilmekte ve pazarda bu mallarla rekabet etmektedirler. Maliyetin en aza indirilmesinin bedelini ise işçiler ve emekçiler; sendikasızlaştırma, işçi hak ve özgürlüklerinin budanması ile ödemek zorunda kalmaktadır.

Küreselleşme, serbest toplu pazarlık sisteminin tehdit ederken, bir yandan da sosyal refah sorununu ikinci plana düşürmektedir. İşçilere insanlık dışı şartlar ve ücretlerle çalışma ve işsiz kalma dışında başka bir seçenek bırakılmamaktadır. Emek örgütlenmesi zayıflatılmakta ve örgütlü emeğin ekonomik pazarlık gücü ve politik etkisi giderek azalmaktadır. Özelleştirme uygulamaları sonucunda işsizliğin körüklenmesi, serbest bölgeler vb. uygulamalar ile ekonomik faaliyetin bir bölümünün siyasi yardımlarla sendikal mücadelenin

etkinlik alanı dışına çıkarılması, vb. bir çok alanda sendikal örgütlenmenin önünde engeller artırılmaktadır.

Küreselleşmiş piyasada, sermaye özgürce yer değiştirebilirken emek için hareketlilik sağlamamaktadır. Böyle bir piyasa, ülkeden ülkeye emek hareketliliği ile değil, emek maliyeti ve arzı bakımından en uygun bölgeleri seçen sermaye tarafından oluşturulmaktadır.

KÜRESEL KAPİTALİZMİN KURUMLARI IMF, DÜNYA BANKASI VE

DÜNYA TİCARET ÖRGÜTÜ

Küresel ekonominin temel direklerini oluşturan ve dünya ekonomisinin mimarları olarak adlandırılan IMF, Dünya Bankası ve Dünya Ticaret Örgütü, II. Dünya Savaşı'ndan sonra kuruldu. Dünya kapitalizminin işleyişini kolaylaştırmak ve karşılaştığı sorunları ortadan kaldırmak için atılan adımların ürünü olarak ortaya çıktılar.

Resmi söylemlere göre; IMF ve Dünya Bankası politikaları üye ülkeler tarafından oluşturulan kuruluşlardır. Gerçekte ise zengin kapitalist ülke sermayelerinin ve asıl olarak da ABD'nin egemenliği altındadır.

IMF (ULUSLARARASI PARA FONU)

"*Sermaye piyasalarının serbestleştirilmesi, sadece halklara yükseleceği vaat edilen refahı geriletmekle kalmamış, aynı zamanda yaşanan finansal krizler üzerinden işsizliği birkaç katına çıkarmış ve ücretleri %40'lara varan düzeylerde geriletmiştir. IMF reçetelerinin tüm ülkelerde uygulanmasını istediği standart cevap ise 'işgücü piyasalarının esnekleşmesi, ücret düzeylerinin geriletilmesi ve işsizliğin artması' şeklinde olmuştur. Uluslararası finans kurumları IMF önderliğinde, krizdeki ülkeleri sosyal güvenlik sistemlerine destek vermekten vazgeçmeleri için zorlamıştır.*" Bu sözler ne IMF destekli ekonomi politikalarına muhalefet eden bir lidere ne de bir sendikacıya aittir. Sözlerin sahibi, uzun yıllar Dünya Bankası'nda başekonomist olarak görev yapan, aynı dönemde eski ABD Başkanı

Bill Clinton**'ın ekonomi danışmanları konseyinin başkanı ve kabine üyesi** Joseph Stiglitz**'a aittir.**

Stiglitz, "**ülkelere yardım stratejisi**"ni, "**4 Aşama**" altında özetliyor:

- **Birinci Aşama:** Özelleştirme.
- **İkinci Aşama:** Para ve sermayenin serbest dolaşımı.
- **Üçüncü aşama:** Pazarın belirleyiciliğine bırakılmış bir fiyat politikası.
- **Dördüncü Aşama:** Dünya Ticaret Örgütü'nün ve Dünya Bankası'nın kurallarına göre oluşturulan Serbest Ticaret Anlaşması.

Yüzde 51'i ABD Hazinesi'ne ait olan Dünya Bankası'nın, uyguladığı "**yardım paketi**" programlarının amacını, kurumun en etkin yöneticilerinden 2 yıl önce IMF ve Dünya Bankası'nın politikalarını eleştirmeye başladığı için görevine son verilen **Stiglitz**, şöyle açıklıyor: "*Son derece dikkatli bir ülke araştırmasının ardından mutlaka bir yardım stratejisi belirlenir. Ülkenin maliye bakanının eline '**yeniden yapılanma anlaşması**' tutuşturulur ve 4 aşamalı bir programın uygulanması talep edilir**. Bu aslında kan emicilerin işbaşına geçtiği bir ölüm fermanıdır**.*"

IMF, 1930'lardaki dünya ekonomik krizinin getirdiği birtakım sorunlara çözüm yolu olarak kuruldu. 44 ülkenin delegeleri, 1944'de Amerika'da **Bretton Woods**'ta toplandı ve **IMF; 1946 Mayıs**'ında işlerlik kazandı. Bretton Woods'ta yapılan anlaşmada IMF'nin etkinlik alanı az gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelere fon aktarmak iken, Dünya Bankası'nın görevi bu ülkelerdeki kapitalistleşme sürecini hızlandırma görevini üstelenmiştir. Dünya Bankası özel sektöre aktardığı bu kredileri kamu bankaları üzerinden dağıtır. Bunlar şartlı kredilerdir ve mutlaka özel sektöre verilmesi gerekmektedir.

IMF, tek tek ülkelerin ekonomilerin konjonktürel gelişimini izlemekte, ekonomik dengeleri bozulan ülkelere uluslararası mali sermayenin kredi açması için onayı beklenen kuruluş rolünü üstlenmektedir. Borç verilen ülkelerin her alanda dış ödemeler dengesi, büyüme, enflasyon, banka krizleri vb. tüm alanlarına müdahale edebilmektedir.

İstikrar Paketleri ve Yapısal Uyum Programlarının Sonuçları

IMF'nin uyguladığı "Yapısal Uyum Programları", tüm dünyada; ekonominin dışa açılmasını, vergi tarifelerinin, gümrüklerin aşağıya indirilmesini ve rekabeti engelleyen korumacı düzenlemelerin kaldırılmasını öngörür. Bu o ülkenin ekonomisinin çokuluslu şirketler karşısında korumasız bırakılması anlamına gelmektedir. Çokuluslu şirketler bu ülkelere girerler ve her seferinde elde ettikleri kazancın büyük bölümünü yurtdışına, kendi ülkelerine transfer ederler.

IMF ve Dünya Bankası'nın amacı, bu ülkeleri borçlarını daha da önemlisi borç faizlerini düzenli biçimde geri ödeyebilen "**borç sopası**" altında denetlenen ülkeler haline getirmektir. Tüm bu uygulamaların sonucunda az gelişmiş ülkeler devasa bir borç tuzağı altında kalmıştır. "Borç"; günümüzde zengin ülkelerin yoksulları boyunduruk altında tutmalarının temel aracı haline gelmiştir. Yoksul ülkeler yeni kredi (borç) alabilmek için borç taahhütlerini yerine getirebiliyor olmaları gerekmektedir. Bu durum, ulusal gelirlerinden borç faizi ödemelerine daha fazla kaynak ayırmalarına sebep olmaktadır.

Dünya Bankası ile IMF, ne azgelirli emekçilerin gözyaşlarına bakar ne de borç yükü altında yıkılan devletlerin çıkmazına. Dünya büyük mali ve sınai sermayesinin çıkarlarını koruyan bu iki kuruluşun iki temel hedefi vardır**:**

1. Azgelişmiş dünya ülkelerinin pazarlarını çokuluslu büyük şirketlere açmak.
2. Başta ABD bankaları olmak üzere büyük bankaların sermayelerini işletmek; yani verilen yüksek faizli, kısa vadeli kredilerle onlara tatlı kârlar sağlamaktır diye özetlenebilir.

DÜNYA BANKASI

Dünya Bankası Başkanı James Wolfensohn, 17 Temmuz 2001'de Birleşmiş Milletler Ekonomik ve Sosyal Konseyi'nin toplantısında, zengin ülkelerin "*Bir yandan yoksul ülkelerin borç yüklerini hafifletici önlemler alırken diğer yandan bu ülkelerin ihracatına sınırlama getirmelerinin,* ***ikiyüzlü bir hareket*** *olduğunu anlamaları gerektiğini*" söylemiştir.

Wolfensohn, ayrıca zengin ülkelerin siyasetçilerinin, Afrika'nın yoksulları için parlak bir gelecek sağlanmadığı takdirde, dünyanın geri kalanının geleceğinin de parlak olmayacağını fark etmelerini istedi. Bu konuşmanın Dünya Bankası Başkanı tarafından yapılıyor olmasının bizler açısından anlamı büyüktür. Bunu bir itiraf olarak da yorumlayabiliriz. Kendi yarattıkları yoksulluğa çare olarak, kağıt üzerindeki yardımların artırılmasını önermektedirler.

1944 yılında IMF gibi, yine Bretton Woods esasları çerçevesinde kurulan Dünya Bankası, Aralık 1945'te çalışmalarına başlamış ve ilk ticari işlemini de 1946 yılında yapmıştır. Kuruluş amacı; dünya ölçeğinde bir çok ülkenin yeniden yapılanma ve kalkınma ihtiyaçlarına ayırabileceği kaynaktan mahrum olması görüşünden hareketle, bu ülkelere ticari bankalardan sağlayabilecekleri krediden daha ucuz kredi sağlamak olmuştur.

Bu amaçla, Bankaya uluslararası finans kurumlarından borçlanarak üyelerine kredi sağlama yetkisi tanınmıştır. Bu mekanizma sayesinde finans piyasaları önemli bir gelişme sağlamış, finans sistemi dünyada bugünkü hakim konumuna, Dünya Bankası'nın sürekli alıcı pozisyonu sayesinde ulaşmıştır. Dünya Bankası'na üyelik IMF'ye üyeliğine bağlı bulunmaktadır.

Joseph Stiglitz ve **James Wolfensohn**'a ait tespitleri özellikle yer vermek istememiz nedeni bu insanların direkt bu kurumlarda yöneticilik yapmış ve yapıyor olmalarından ve asıl önemlisi yaptıkları açıklamalarla, IMF ve Dünya Bankası'nın bir çok politikasını da özetliyor olmasından kaynaklanmaktadır.

IMF'nin anlaşma yaptığı ülkelere giderek sonuçlarını bizzat gözlemleyen, Kanada'nın Ottova Üniversitesi öğretim üyelerinden, ekonomist **Prof. Michel Chossudovsky**'nin hazırladığı bir çalışma, yıllardır ülkelerin aynı "**silahla**" nasıl teslim alındığı ve IMF programlarının sonuçlarının da sadece ve sadece "**ekonomik kriz**"le sonuçlandığını gösteriyor.

İşte Chossudovsky'nin "**Yoksulluğun Küreselleşmesi**" çalışmasında ortaya koyduğu IMF şablonu şöyle özetlenebilir. Hükümet kredi almak için kendisini "*ekonomik reformlara ciddi şekilde adamış*" olduğunun kanıtı olarak bir "***niyet mektubu***" verir. İki kardeş örgüt arasında bir görev dağılımı yapılır. IMF; döviz kuru ve bütçe açığına karışırken, Dünya Bankası; reform sürecine karışır. Finans kuruluşları ile anlaşma yapılır. Bu iki aşama gerçekleştikten sonra uluslararası kredi kuruluşlarına, IMF '**yeşil ışık**' yakar ve ülkeye borç vermeleri sağlanır.

Bugün Türkiye'de de uygulanan bu şablon; daha önce Latin Amerika'dan Afrika'ya, Güney Doğu Asya'dan eski Doğu Bloku ülkelerine kadar her yerde uygulanan programlarla hemen hemen aynıdır. IMF şablonunun uygulanmasının ardından yatırımı, tarımı çökmüş, ticareti ithalat lehine genişleyen, borç sarmalına girmiş bir ekonomi geriye kalır. Sağlık, eğitim, altyapı sorunları katlanarak büyür.

IMF POLİTİKALARINI UYGULAYAN ÜLKELER VE SONUÇLARI

IMF Yapısal Uyum Programlarını uygulayan ülkeler arasında yapılan araştırmalar, hiç bir ülkenin bu programı uygulayarak bir ekonomik büyüme kaydetmediğini aksine ekonomik krizler yaşadığını

gösteriyor. **Bu ülkelerde, ekonomide tam bir istikrarsızlık hakim olmuş, kamu harcamaları kısılmış, ücretler dondurulmuş, ulusal paraları değer kaybetmiş, kişi başına düşen milli gelir gerilemiş, sefalet ve yoksulluk hakim olmuştur.**

IMF politikalarını uygulayan ülkeler borç batağı ve ekonomik kriz içindedir. 1980'lerde Latin Amerika'da yaşanan krizler, 1990'larda Meksika'da yaşanan ani çöküşler, Asya ve Rusya'da meydana gelen kronik hale gelmiş olan ekonomik krizler, temelde çalışan kesimi vurmuştur. Bu krizler esnasında emekçilerin alınteri sonucu oluşan milli gelirler; spekülatörlerin, finansta yatırım yapan çokuluslu şirketlerin, bir bütün olarak güçlü ekonomilerin ceplerine akmıştır.

IMF'nin yapısal uyum programlarının gerçekte başarısız olduğu, yarattığı yıkım ve yalnızca merkez ülkelerin ve uluslararası mali sermayenin işine yaradığı sık sık dile getirildi. Neo-liberal, muhafazakar Heritage Foundation'ın bir araştırmasına göre 1995'e kadar IMF'den uyum politikaları için kredi alan 137 ülkeden 81'inin IMF bağımlılığı artmıştır. 89 az gelişmiş ülkeden 48'inin durumu iyileşmemiş, 32'si ise daha da yoksullaşmıştır. Bu arada IMF, az gelişmiş ülkelerden gelişmiş ülkelere net 717 milyar dolar transfer edilmesini sağlamıştır.

IMF politikalarını uygulayan ve ekonomik çıkmaz içindeki ülke sayısı çok fazladır ve biz sadece belli başlı örnekleri aktarmanın, IMF politikalarını ve sonuçlarını anlamakta yararlı olacağı düşüncesi ile bize en yakın uygulamaların yaşandığı ülkelerin geçirdiği aşamaları özetliyoruz.

ŞİLİ: Şili dünyada yapısal uyum programlarını en fazla süreyle uygulamış ülkelerden birisidir. 1973 yılından itibaren, IMF politikaları eksiksiz uygulanmıştır. IMF'nin isteği doğrultusunda yabancı sermaye teşvik edilmiş, yabancı sermaye çelik, telekomünikasyon, havayolları gibi en stratejik sektörlerde ortak duruma gelmiştir. Uygulanan yapısal uyum programlarından sonra Şili'nin 1991'deki dış borcu, 19 milyar dolar yani milli gelirinin %49'u olarak gerçekleşmiştir. Bugünkü haliyle Şili ekonomisinde tam bir istikrarsızlık hakimdir. Kamu harcamaları iyice kısılmış, ücretler dondurulmuş ve ulusal parası devamlı değer kaybetmiştir. Toplumun yaklaşık %40'ı yoksullaşmıştır.

RUSYA: IMF, 1989-91'de Doğu Avrupa rejimlerinin yıkılmasıyla dünyanın bu parçasına da kendi iradesini dayatma fırsatı buldu. IMF politikaları, bütün Doğu Avrupa'ya, Rusya'ya ve eski Sovyetler Birliği cumhuriyetlerinin çoğunda uygulandı. Batı medyası "***ekonomik mucizeler***" olacağını haber veriyordu. Ancak bunun tam tersi gerçekleşti. Her yerde üretim azaldı. Neo-liberal deneyi uygulayan en büyük ülke olan Rusya'da üretim yarı yarıya düştü. Aynı şey Ukrayna, Bulgaristan, Romanya, Arnavutluk, Gürcistan, Ermenistan ve Azerbaycan'ın başına geldi.

Rus halkı, IMF programlarıyla ilk kez 1992'de tanıştı. 1996 yılında, ülkenin ulusal geliri yarı yarıya düşmüştü. Yoksulluk sınırının altında yaşayan insan sayısı aynı sürede 2 milyondan 60 milyona fırladı. Uzmanlar, böylesi bir felakete, dünya tarihinde savaş veya büyük bir doğal felaket dışında rastlanmadığını belirtiyorlar. Büyük bir hızla gerçekleştirilen özelleştirmeler ile bir "özelleştirme mafyası" doğdu. Çeteler ve mafya örgütlenmeleri mantar gibi çoğalarak, iktidar ve medyayı tamamen kontrolleri altına aldılar.

MEKSİKA: 1995 yılında IMF'den borç alarak kriz atlatılmaya çalışılmış ve tüketici fiyatları %35 artmıştır. Meksika halkı 1994-96'ya kadar 2 yıllık sürede 60 milyar ek dış borcu daha yüklenmek durumunda kalmıştır. Kişi başına düşen milli gelir 1995 yılında %9 geriledi. IMF'nin uyguladığı istikrar programı ekonomik büyümeyi azaltmış ve yoksul halkı sefalete itmiştir.

EL SALVADOR: El Salvador'un telefon şirketinin özelleştirilmesi; gizli anlaşmalar, yüzde 400'lük konuşma zamları, ölüm tehditleri ve işçi haklarının ihlal edilmesiyle, tam bir "Dünya Bankası uygulaması örneği" oldu.

4000 işçisi bulunan telefon şirketi ANTEL, çok kârlı bir kamu işletmesiydi. Ancak kasıtlı olarak kurumun başına getirilen rüşvetçi yöneticiler, kısa zamanda zengin olurken şirketi de batma noktasına getirdiler. İşçi sendikası, verimliliği artırmak için özelleştirme yerine, ANTEL yönetiminin görevden alınması gerektiğine ilişkin bir kampanya başlattı. Ancak Dünya Bankası'nın tercihi özelleştirme idi. Büyük bir medya propagandasına rağmen sendikanın yaptığı referandumda, halkın yarısından çoğu özelleştirmeye karşı çıktı. ANTEL yönetimi ise, güçlü bir sendikanın "potansiyel müşteri"leri kaçıracağını söyleyerek, 1998'de 72 sendika liderini işten attı. Hemen ardından, Toplu İş Sözleşmesini tanımadığını ilan etti. Şirket, DB'nin desteğiyle, El Salvadorlu bir holding ile Fransa Telekom tarafından oluşturulan konsorsiyuma devredildi.

El Salvador'un telefon şirketinin özelleştirilmesi; gizli anlaşmalar, yüzde 400'lük konuşma zamları, ölüm tehditleri ve işçi haklarının ihlal edilmesiyle, tam bir "Dünya Bankası uygulaması örneği" oldu.

GÜNEY KORE: Güney Kore sermayesi, 1997'de patlak veren Asya ekonomik krizi ile o güne dek kaydettiği bütün sınai-teknolojik ilerlemeleri kaybetti. Japonya'nın ardından, gelişen Güney Kore sanayisi ile rekabet etmek istemeyen ABD, fırsatı iyi değerlendirdi. Krizi bitirmek bahanesiyle ülkeye akıtılan 30 milyar dolarlık dev IMF kredisinin karşılığı, ülke tarihinde görülen en ağır

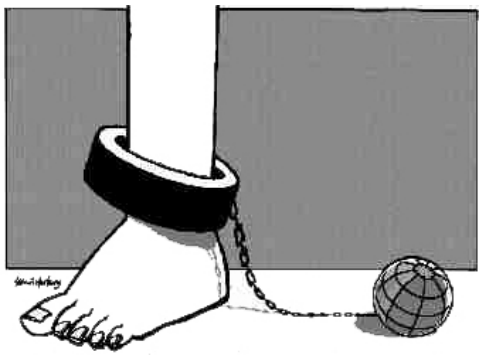

“yapısal uyum paketi” oldu. Bu kuralları harfiyen uygulayan Güney Kore hükümeti, iki yıl içinde ülkeyi adeta bir harabeye çevirdi. Ekonomi küçüldü, halkın alım gücü büyük ölçüde düşerken, yüzbinlerce işçi işten atıldı. ABD ile rekabet edecek duruma gelmiş Koreli şirketler, başta otomotiv sektörü olmak üzere, emperyalist tekellerin eline geçti.

DÜNYA TİCARET ÖRGÜTÜ

Dünya Ticaret Örgütü’nün arkasında dünya kapitalist sisteminin temel dayanaklarından biri olan GATT yatıyor. GATT (**Ticaret ve Tarifeler Üzerine Genel Anlaşma**) 1947’de hayata geçirildi. Ancak GATT, örgüt olmaktan çok bir gevşek bir ağdır. Bu kuruluş uzun yıllar **dünya ticaretinin önündeki engelleri azaltmak** için çeşitli “**rauntlar**” (görüşme dizileri) düzenlendi. Örneğin bu rauntlar sonucunda, mamul maddeler üzerinde uygulanan gümrük vergileri, 1940’lardaki ortalama yüzde 40 düzeyinden, günümüze yüzde 4’e kadar gerilemiştir. Ünlü “**Uruguay Raundu**” (1986-1994) kapitalizmin küreselleşme stratejisine uygun olarak, ticaretin liberalizasyonu ve uluslararası ticaretin düzenlenmesini belirli yeni alanlara yayıyordu. Malların yanı sıra hizmetler, ticaretle ilişkili yatırım tedbirleri ve fikri mülkiyet hakları alanında bir çok düzenleme içeriyordu. Bu raundun sonunda **1995 yılında Dünya Ticaret Örgütü kuruldu**. İlk toplantısını ise 1996 yılında yaptı.

Dünya Ticaret Örgütü’nün amaçlarını üç başlık altında özetleyebiliriz.

- Ticareti daha da serbest hale getirmek.
- “Fikri Mülkiyet Hakları” alanında dünya ticaretini yönetecek kuralları çokuluslu şirketlerin ve gelişmiş ülkelerin çıkarına belirlemek.

- DTÖ kurallarına uymayan ülkeleri kamuya kapalı uyuşmazlık mahkemesinde yargılayarak parasal cezalara çarptırmak.
- Yukarıdaki satırlardan da görüldüğü üzere Dünya Ticaret Örgütü'nün, ulusal devletlerin egemenlik haklarının üzerinde yetkilere sahip olduğu anlaşılmaktadır.

TÜRKİYE VE IMF İLİŞKİLERİ

Cumhuriyet'in Kuruluş Yılları:

Osmanlı Devleti, I. Dünya Savaşı'ndan yenik çıkmış ve ülke işgal altındadır. Mustafa Kemal Atatürk, Amasya Tamimi'nde o günkü Anadolu'yu "***...bütün kaleleri zaptedilmiş, bütün tersanelerine girilmiş, bütün orduları dağıtılmış...***" olarak nitelendirir. Duruma müdahale etmesi gerekenler ise, "Amerikan ve İngiliz mandacılık" sisteminin hangisinin "**kurtuluş**" olacağını tartışmakla meşguldüler.

Atatürk'ün önderliğinde ulusça verilen Kurtuluş Savaşı'yla emperyalist işgale son verilmiş ve yeni cumhuriyet kurulmuştur. Yine Mustafa Kemal'in; "***askeri zaferler, ekonomik ve siyasi zaferlerle desteklenmelidir***" sözleri o günden günümüze ışık tutmaktadır.

Türkiye Cumhuriyeti, Osmanlı'dan kalan **Düyun-u Umumiye** borçlarını, 1928 yılında ödemeyi kabul eder ve bu borçların ödenmesi 1933 yılından 1954 yılına kadar sürer. O dönemde (1933-1939) Türkiye, SSCB, İngiltere ve Fransa'dan borç almaya devam etmiş ve toplam borç 751 milyona ulaşmıştır. Bu dönemde diğer ülkelerle ekonomik ve siyasi ilişkiler kurulsa da, asıl olarak Almanya'yla yürütülen ilişkiler belirleyici olmuştur.

Türkiye'nin IMF ile ilişkilerinin belli dönemeçlerini incelerken öncelikle ülkemizin geçirdiği ekonomik değişimleri IMF ile bağlantıları ölçüsünde özetlemek gerekmektedir. Cumhuriyetin ilk yıllarında liberal politika benimsenmiş ve devlet müdahalesinin en asgari düzeyde tutulması hedeflenmesine rağmen sermaye sahibi sınıfların yokluğu, devlet müdahalesinin en üst düzeyde olmasını zorunlu kılmıştır.

Mustafa Kemal, "***Kendi gücümüze dayanarak kalkınacağız. Gerekirse borç da alabiliriz. Ama hiçbir zaman***

kölelik koşullarıyla değil" demişti (İzmir İktisat Kongresi, 1923). Bu planlı ve güdümlü karma ekonomi politikasıyla devlet, verdiği krediler ve kurduğu altyapıyla özel teşebbüse destek oluyor, bu yolla tarım ekonomisinden sanayi üretimine geçişin temelleri atılıyordu. Sanayi, kuruluş yıllarında, hemen de sıfır noktasındayken 1933'te sanayi kuruluşlarının sayısı 1087'ye çıktı.

II. Dünya Savaşı Yılları:

1950-1960 arasındaki yılları, **Truman Doktrini** kapsamında **Marshall yardımı** olarak adlandırılan dış kaynaklardan gelen krediler ve para emisyonlarıyla kalkınma yıllarıdır. ABD, II. Dünya Savaşı'nda büyük bir kazançla çıktı ve hedefi dünya liderliğine soyunmak ve geri kalmış ülkeleri kendine bağımlı hale getirmektir. Bu süreçte yeni-sömürgecilik planlarını ortaya sürülmekte ve bu planın en büyük parçası, "***ABD'nin karşılık beklemeden yardım ettiği***" intibası yaratılmaktadır.

Amerikan tekeli **Rockefeller**'in 1956 yılında **ABD Başkanı Eisenhower**'a gönderdiği mektupta şöyle diyor; "*Türkiye gibi anti-komünist hükümetlerin iktidarda bulunduğu ülkelere yapılacak yardımlar ve açılacak krediler öncelikle askeri nitelikte olmalıdır.* ***OLTAYA YAKALANMIŞ BALIĞIN YEME İHTİYACI YOKTUR."*** Oltaya yakalanmış balığa nasıl yaklaşılması gerektiğini ise yine aynı mektupta şöyle açıklıyor; "*Geliştirilmiş ekonomik yardım, Türkiye gibi ülkelerde bazı durumlarda düşünülenin tam tersi sonuç verebilir, yani bağımsızlık eğilimlerini arttırıp; mevcut askeri planlarımızı zayıflatabiliriz. Bu tür ülkelere yapılacak yardım, bize bağlı hükümetleri iktidarda tutacak ve ABD'nin düşman unsurları zararsız hale getirecek biçim ve miktarda olmak zorundadır*." Böylece yeni Amerikan politikasının adı, Truman Doktrini kapsamında Marshall yardımı olarak yardımları olarak ortaya çıkar. Türkiye, bu plan dahilinde yapılan yardımlarla "yeni-sömürgeleştirilme" yoluna girer. Bu süreçte, IMF ve Dünya Bankası ile girilen borç ilişkileri de çok önemli bir rol oynamaktadır.

Türkiye II. Dünya Savaşı yıllarında ekonomik olarak içler açısı bir duruma düşmüştür. Sürekli borçlanmakta, fiyatlar yüzde 450 artmış ve savaş hali uygulamasının faturası halka kesilmektedir. Dönemin CHP Hükümeti, bu ekonomik çıkmazdan kurtulmanın

yolunu IMF'ye üyelikte görür. IMF ilk şartının para değerinin düşürülmesi olduğundan dolayı, 1946 yılı Eylül'ünde %117 oranında devalüasyon yapılır. Böylece daha üye olunmadan IMF koşulları yerine getirilmeye başlanır. Bu tarihten itibaren ise alınacak her borç karşılığında yeni tavizler verilmeye başlanacak ve bu uygulama günümüze kadar gelecektir. 1946 devalüasyonu ile ilgili olarak, yaklaşık 20 yıl Türkiye ile IMF arasındaki ilişkiler yürüten **Ernest Struc**; "*Bu Türkleri anlamak zaten çok zor. Ben ki, anladığımı sanırım, ama Türkiye'nin 1946'da o kadar yüksek devalüasyonu neden yaptığını hala anlamış değilim*" diyecektir.

Türkiye, 11 Mart 1947 yılında IMF'ye resmen üyeliğe kabul edilir. 12 Mart 1947'de ise ABD Başkanı Truman'ın "Türkiye ve Yunanistan'a Yardım" programı çerçevesinde 400 milyon dolarlık ekonomik ve askeri yardım yapılmasına karar verilir. Bu borç, Türkiye Cumhuriyeti'nin "**borç bataklığına**" saplanmasının da tarihidir.

1950'li yıllarda dışalımlar neredeyse yapılamaz hale gelmiş, tarımsal üretim kurallık nedeniyle düşmüş, her şey karaborsada bulunur durumdadır. O günün moda deyimi ile, "***Türkiye tek nal çivisine muhtaç***" duruma gelinmiştir. Borç veren ülkeler kapı dayanmış durumdadır. IMF'nin kapısı çalınır. "*Para değerinin ve ücretlerin düşürülmesi, özelleştirme, kamu harcamalarının kısıtlanması, gümrüklerin indirilmesi. vb."* Yani çok yakından bildiğimiz IMF politikaları dayatılır.

1954 yılında Başbakan Menderes, seçim gerekçesiyle devalüasyonun ertelenmesini ister. Bir heyeti Amerika'ya borç almaya gönderir ama IMF ile anlaşmadıkları için eli boş dönerler. Artık çaresi yoktur ve IMF'nin istediği yasal düzenlemeler yapılır. Yabancı Sermayeyi Teşvik Yasası'yla yabancı sermayenin ülkeye girmesi sağlanır. Petrol ve maden yasalarıyla ülke zenginlikleri yağmaya açılır. Tüm bu ekonomik gelişmelere paralel halk üzerindeki baskılarda artar. Milli Korunma Yasası'yla; esnaf üzerinde baskı uygulanır, mallarının nereden geldiğinin açıklanması istenir. Yargıtay, Danıştay, Sayıştay üyelerinin yasal güvencelerine son verilir, radyolardan, siyasi partilere kadar muhaliflere kapatma türü yasakçı cezalar gelir ve aydın ve politikacılar hapishane yolları görünür.

Türkiye'de altmışlı yıllarda tümüyle dışarıya bağlı bir sanayileşme sonucu, bir büyüme bunalımı içine düşülmüştür. Bu sanayileşme; yatırımlar iç ve dış kredilere dayanıyor, üretim araçlarından başlayarak yedek parçalarını, hammaddesini dışarıdan getiriyor. Yerli-yabancı sermayenin birleşmesiyle kurulan bu sanayiin birçoğu "montaj sanayii" idi. Böylece ithalata bağımlı bir sanayi yapısı ortaya çıkar ve bunun sonucu olarak da sanayideki büyüme kalkınmayı sağlamak şöyle dursun, içeriden dışarıya bir değer akışına yol açar. Tüm döviz rezervlerini eriten bu sanayileşme, gelişmiş dünyaya bağımlılığı arttırdı. Ticari dengeyi ve ödemeler dengesini altüst eder. Türkiye'yi dünya piyasalarından gittikçe daha yüksek faizle borç almaya yönelttir.

Batı ülkelerinin 19. yüzyılda kapitalizme geçmesi, makineleşmenin sağladığı sermaye birikimi ile olur. Türkiye'de ise kapitalizme, herhangi bir sermaye birikimi sağlanmadan geçilir. Yatırımlar, üretimde biriken sermaye ile değil, alınan borçlar ve Merkez Bankası'nda basılan paralarla yapılır. Tarımda ve sanayide kapitalizmin gelişmesi bu çürük temellere dayanır.

1958 yılında gelindiği zaman, IMF ile "istikrar programı" imzalanır. Bu anlaşma ile Türkiye, kamu finansmanlarını azaltmayı, fiyat kontrollerinin kaldırılmasını, devalüasyonu ve ithal malları için bir ticaret serbestisi tanımayı kabul eder. Devalüasyon, ithalatı azaltmadığı gibi ithalata dayanarak gelişen sanayinin maliyet fiyatlarını yükselttir, enflasyonu körükler.

1962'de IMF ile Dünya Bankası'nın kurduğu konsorsiyum, verilen 340 milyon dolar kredinin çokuluslu şirketlerin, özel sektörün projelerine ayrılması sağlanır. 1968'de dış ticaret açığı, 262 milyon dolara ulaşır. Üretim araçları ithalatının getirdiği bu kriz yeni

kredilere yol açar. Buna karşılık hükümet, IMF'nin yüzde 66 devalüasyon teklifini kabul eder. Bu kredi yüksek faizli ve kısa vadeli bir kredidir. Bu tarihlerde, artık krediler Amerikan ürünlerine pazar açmakla beraber dünya bankalarına kar sağlamak hedefiyle verilmeye başlanır.

Aynı dönemde dünyada başka politik gelişmelerde yaşanmaktadır. İngiltere Ürdün'e, ABD'de ise Lübnan'a askeri çıkarma yapar. **İncirlik Üssü**; ilk defa ABD'nin Lübnan'ı işgalinde kullanılır. **ABD Başkanı Eisenhower** üssün kullanılmasına izin verilmesinden dolayı, **Cumhurbaşkanı Bayar**'a bir mektupla teşekkür eder: "*Milletlerin özgürlüklerini korumak için gerektiğinde yardım istemek ilkelerine uygun olan bu hareketimizi desteklemeniz, beni ziyadesiyle mütehassis etti*" der ve karşılığı, 600 milyon doları bulan dış borcun ertelenmesi ve yeniden 359 milyon dolarlık borç bulunması olarak alınır.

1970 yılına gelindiğinde dünyada birçok ülke gibi Türkiye'de, dış borçlarının ödeyemez duruma gelmiş ve petrol krizinin getirdiği olumsuz koşulların etkisinde kalmıştır. Ekonomiyi ayakta tutmak için yeni borçlara ihtiyaç duyulmaktadır. 1973-1977 arasında Türkiye ödeme kabiliyetini çok aşan ölçülerde borç alınır. Türkiye'nin dış borcu, 1977'de 13 milyar dolara ulaşmıştı. Döviz rezervleri tükenmiş, bütçe açığı 52 milyar TL; enflasyon yüzde 48 oranındadır. O güne göre bunlar korkunç rakamlardır.

1976 Jamiaka toplantısından sonra IMF, borç alacak ülkelerin kredibilitesini ölçmek ve yeşil ışık yakmak rolünü üstlenir, kredi koşullarını zorlaştırır: Dışa açık bir liberal ekonomi, dış ticaretin serbestleştirilmesi, döviz kurun yükseltilmesi (devalüasyon), faiz oranlarının yükseltilmesi, kamu harcamaların azaltılması, ücretlerin düşük tutulması ve yabancı sermayenin teşviki, borç almak için kabulü kaçınılmaz koşullardır. Doğurduğu korkunç sonuçlara ve bütün eleştirilere bakmaksızın IMF'nin hala bütün borç isteyen ülkelere sunduğu reçete budur.

1978'e gelindiğinde ekonomi yine felç durumdadır. Yine o günlerin moda deyimi ile nitelendirmek gerekirse, ülke "***70 sente muhtaç***"tır. Ecevit Hükümeti tam bir çaresizlik içindedir. IMF, "*Biz sosyalist programlara borç vermeyiz*" diyerek, Ecevit hükümetine

yeşil ışık yakmayı reddetmiştir. Hükümet bir süre direndikten sonra, sanayiinin durmasını göze almadığı için yüzde 40 devalüasyonu kabul etmiştir. IMF buna rağmen kredi vermeyince, 1979'da ikinci bir devalüasyon yapılmıştır.

1980'li Yıllar:

1980'de "**24 Ocak Kararları**" ile IMF kıskacındaki Türkiye'de yeni bir dönem başlar. O dönem, Dönemin Devlet Planlama Teşkilatı'ında bürokrat olan Turgut Özal, borç için ABD'nden "Yapısal Uyum Kredisi" olarak 300 milyon dolar istenir. Karşılığında Dünya Bankası, "*Ekonomik bir karar almadan önce bunu Dünya Bankası'na haber verecek ve onayını alacak*" yaptırımını dayatır. 7 Şubat 1980'de bir mektup ile bu şartlar kabul edilir. Uygulanmak istenilen "ekonomik reçete" siyasal tıkanıklık başgösterince, askeri darbe yapılarak aşılarak ve yol düzlenir.

Böylece, Türkiye'nin ekonomik, siyasi ve toplumsal hayatında izleri uzun yıllar sürecek olan 12 Eylül darbesi ile tanışır. Darbenin gerekçesi olarak kamuoyuna yansıtılan ise, "terörü bitirmek" adına yapılmış olduğu yönündedir. 24 Ocak Kararları ve 12 Eylül İhtilali, Türkiye'nin uluslararası sermayeye açma sürecinin başarısı için atılmış en önemli adımıdır.

12 Eylül'den sonra, ekonominin patronluğuna 24 Ocak kararlarının mimarı, yine "Dünya Bankası" patentli Turgut Özal getirilir. O zamanın Kemal Derviş'i Turgut Özal'dır. Turgut Özal'ın yaptığı ilk icraat ülkeyi uluslararası sermayeye açma ve tüketim toplumu yaratmak olur.

Türkiye kendi gücüne değil, dış borçlara dayanarak yaşayan, içerde yaratılan değerleri dışarıya kaydıran; en lüks maddelere kadar her şeyini ithal eden; döviz açığını ihracatla kapatmaya çalışan "küçük Amerika" haline gelir. IMF programı eksiksiz uygulanır, karşılığında IMF muslukları cömertçe açar ve 679.5 milyon dolar kredi alınır. Alınan kredilerle, ekonomide kısmi rahatlamanın yaşanması, halkın ihtiyaçlarından kesilerek yapılan ihracatlarla borç faizlerinin ödenebilir hale gelmesi vb. nedenlerle IMF'nin, ekonomiye 1990'lara kadar ciddi bir müdahalesi olmaz.

1990'lı yıllarda iktidarda, DYP-SHP hükümeti bulunmaktadır. Ekonomi tam anlamıyla dibe vurmuş, yüksek kamu açıkları ve yüzde 114'e varan enflasyonla, ekonomide kriz tablosu hakimdir. 5 Nisan 1994'de Çiller, IMF'nin talepleri doğrultusunda "**5 Nisan Kararları**" adı altında yeni bir paket açıklanır ve 16. Stand-by anlaşması imzalanır.

1998 yılında "Yakın İzleme Anlaşması" isimli bir anlaşma imzalanır. IMF, 3 ayda bir gelerek, "*gelir-gider harcamalarını, döviz hareketleri seyri, dış ticaret açığı vb. ekonomik durumları inceleme*" kararını alır ve ekonomik durum, "**kredi notu**" çerçevesinde puanlandırılması yöntemine geçilir.

2000 Yılı "Enflasyonla Mücadele Programı":

1997'de uzak doğuda başlayan kriz kısa sürede Rusya ve Latin Amerika'ya da yayılırken, Türkiye'de bu gelişmelerden kendine düşen payı alır. 1999'da ülke ekonomisi küçülür, yatırımlar- üretim azalırken, binlerce işçi işinden aşından olur. Ancak bu dönemde azalmayan tek şey büyük sermaye şirketlerinin artan karları olur. Binlerce işçinin işini kaybetmesine rağmen şirketler, üretim dışı alanlarda karlarını işleterek sermayelerini çoğaltırlar. Kriz gerekçesi ile işini kaybetmeyen işçilerin büyük bir bölümü de esneklik uygulamalarına maruz kalır. Ücretsiz izinler, yıllık izinlerin kaydırılması vb. uygulamalar...

1997-2000, Türkiye'nin dünya ekonomisine eklemlenmesi sürecinin en hızlı gerçekleştiği, uluslararası ve ulusal sermayenin istekleri doğrultusunda en fazla düzenlemenin yapıldığı dönem olur. 18 Nisan seçimleri ile DSP-MHP-ANAP Koalisyon Hükümeti kurulur ve ilk ihracat olarak da IMF ile masaya oturulur. IMF istediği Uluslararası Tahkim, mezarda emeklilik diye anılan, "Sosyal Güvenlik Reformu" çıkarabilmek için Meclis, gece gündüz çalıştırılır. İşçi ve emekçilerin tepkilerine ve ulusça yaşadığımız deprem acılarımıza rağmen bu yasalar alelacele çıkarılır.

IMF ile stand-by anlaşması yapmak için verilen niyet mektubu örneğine az rastlanır bir kapsamdadır. Mektupta Türkiye'nin döneme ilişkin tüm ekonomik politikaları belirlenir, 3'er aylık devrelerle Türkiye'nin ekonomik performansının değerlendirilmesi ve kredinin bu çerçevede taksitler halinde verilmesi öngörülüyor. Bir kısmı

Stand-by anlaşması yürürlüğe girmeden önce uygulanmaya başlanan başlıca ekonomi politikaları şöyle özetleyebiliriz:

- Sosyal güvenlik yasasında yapılan değişiklikle emeklilik yaşının yükseltilmesi,
- Bankalar kanunun çıkartılması,
- Kurların sabitlenmesi,
- Ücretlere geçmiş değil, beklenen enflasyon oranında artış yapılması,
- Hızlı bir özelleştirme programının uygulanması ve elde edilen gelirlerden borç ödemede yararlanılması,
- Tarımsal destekleme kredilerinin kaldırılması,
- Kamu personelinin azaltılması. vb.

Türkiye'de yıllardır uygulanan ekonomi politikaların iflas ettiği, sanayileşme politikasının tümüyle terk edildiği, yatırımdan vazgeçildiği, üretimin durduğu 1999 yılında anlaşılmıştır. Ancak "İstikrar Programı" ya da "**Enflasyonla Mücadele Programı**" olarak uygulanan politikalar da, bir yandan ücretliler üzerindeki yükü artırırken, dolaylı vergi politikasıyla toplumun büyük kesiminin satın alma gücü azaltıldığı için gelir dağılımı daha da bozulmuştur.

Yıllardan beri en çok çalışanlara zarar veren enflasyonu tek haneli rakamlara çekmek, bütçeyi disiplin altına almak ve harcamaları kısmak adına yürürlüğe konan bu program, bir yandan satın alma gücü daraltılıp, iç talebi azaltılırken diğer yandan da ihracatı zora sokan kur politikalarıyla dış satım adeta engellenmiştir. Yatırım ve üretim boyutları görmezden gelinen ekonomik programın başarısının sadece enflasyon oranına endekslenmesi, giderek hızlanan şirket iflasları ve artan işsizliğin maskelenmesini sağlamıştır.

2001 Yılı "Güçlü Ekonomiye Geçiş Programı":

23 Aralık 1999'da IMF ile imzalanan Stand-by anlaşmasının üzerinden daha bir yıl geçmişken, mali durumu düzelteceği ilan

edilen bu politikalar ülkeyi çok ağır bir kriz içine sokuyor. 19 Şubat 2001'de meydana gelen bu kriz sonucunda, emeği ile yaşayanların yaşama hakkından %50 çalınır, hükümet, işverenler ve medya tarafından yere-göğe sığdırılamayan ekonomik program yerle bir olur.

ABD'den ithal Bakanımız Kemal Derviş tarafından kamuoyuna sunulan **"Güçlü Ekonomiye Geçiş Programı",** aslında özü itibarı ile eskisinden pek de farklı olmadığı çok kısa bir süre sonra anlaşıldı. Devlet mali piyasalarda iyileşmeyi sağlamak üzere adil bir "vergi reformu" yerine, kamu işletmelerinin ve giderek kamu mülkiyetinin satışından elde edeceği gelirle, giderlerini karşılama arzusunda olduğu açıklanır. Yapısal Reform ile amaçlanan ise Türkiye'nin en stratejik tesislerinin ve doğal kaynaklarının yabancı sermayeye satılmasıdır.

IMF ile hazırlanan ve "ulusal" olduğu öne sürülen "yeni" ekonomik program daha önceden saptanan tüm hedefleri yeniden düzenliyor.

- Dalgalı kur rejimine geçilecek,
- Memurlara enflasyon farkı oluştukça zam verilecek,
- Kamu işçisi enflasyon hedefinin altında zamlara razı edilecek,
- Kamu bankaları tek bir çatı altında toplanıp, kısa sürede özelleştirmeye çalışılacak,
- Kamuda resen emeklilik ve erken emeklilikler yapılacak,
- KİT'lerde personel sayısı azaltılacak,
- Telekom'un %51'inin blok, kalanının halka arz ve çalışanlara satılması yoluyla, tamamının satılması için yasal değişiklik yapılacak,
- THY, Tekel, Şeker Fabrikaları gibi, Özelleştirme İdaresi Başkanlığı'nın sorumluluğunda bulunan kamu kuruluşlarının özeleştirilmesi hızla tamamlanacak.

Bunlara ilaveten, 15 yasanın hızla Meclis'ten geçirilmesi kaçınılmaz bir şart olarak koşulmuştur: Şeker Yasası, Ekonomik ve Sosyal Konsey Yasası, Merkez Bankası'nı Bağımsızlaştırma Yasası gibi. Ayrıca, Meclis'ten acele olarak geçirilen yasalara son dakikada Tahkim Yasası da eklenmiştir. Bununla yabancı firmaların, Türkiye'de herhangi bir sorunla karşılaştıkları vakit bir özel uluslararası

mahkemeye başvurabilmeleri, Türk adliyesine karşı sorumlu olmamaları sağlanmaktadır.

Türkiye'nin 40 Yıllık IMF İlişkilerinin Sonuçları:

Türkiye'ye uluslararası sermayenin gelişi yeni değildir. Türkiye, üye olduğu 1947 yılından bugüne kadar, 1986-1993 dönemi hariç hemen hemen üç yılda bir Stand-by düzenlemesine gitmiştir. Türkiye bugüne kadar toplam 18 Stand-by anlaşması imzalandı. Son Stand-by anlaşmasından sonra IMF'ye dört kez niyet mektubu verildi. Dünya Bankası'ndan atadığı bir uzmanın hazırladığı "ulusal program"la herşeyi düzelteceğini iddia ediliyor ve toplumdan destek istenmeye, "kemer sıkma" çağrılarına devam ediliyor.

Sosyal devlet ve kamu yararı ilkelerini hiçe sayan özelleştirmeler ile yasal düzenlemeleri yaşama geçirmeye çalışan hükümet sık aralıklarla yaşanan krizlerin nedenini; IMF politikalarının uygulanamamasına bağlarken, Türkiye'nin IMF'yle 40 yıllık serüveni bu ısrarı çürütüyor.

İstikrar paketleri enflasyonla ve krizlerle sonuçlandı			
Tarih	***Hükümet***	***Amaç***	***Sonuç***
1946	Recep Peker	Ekonomiyi dışa açmak ve yeniden yapılandırmak	İthalat patladı, dış ticaret açığı tırmandı
1958	Adnan Menderes	Enflasyonu indirip büyümeyi hızlandırmak	Enflasyon düştü, ancak büyüme yetersiz kaldı
1970 (Stand-by)	Süleyman Demirel	Durgunluğa son vermek	Enflasyon çok yükseldi
1977	Süleyman Demirel	Enflasyonu düşürmek ve döviz sıkıntısını aşmak	Enflasyon ve cari açık yükseldi. Büyüme yavaşladı
1978 (Stand-by)	Bülent Ecevit	İhracatı arttırmak, büyümeyi hızlandırmak	Durgunluk krize dönüştü
1979 (Stand-by)	Bülent Ecevit	Krizi sona erdirmek	Enflasyondaki yükseliş ekonomi küçüldü
1980 (Stand-by)	Süleyman Demirel	Ekonomiyi dışa açmak ve krizi sonlandırmak	Ekonomi dışa açıldı ancak enflasyon 3 haneli rakamlara ulaştı
1994 (Stand-by)	Tansu Çiller	İç ve dış açıklardaki tırmanışı önlemek	Enflasyon patladı. 1994 krizini doğurdu
1997	Mesut Yılmaz	Enflasyonu tek haneli rakama indirmek	Erken seçimle yarım kaldı

1999 (Stand-by)	Bülent Ecevit	Enflasyonu tek haneli rakama indirmek	Devalüasyonla sonuçlandı

Kaynak: Fatma Koşar, Cumhuriyet, 12.07.2001

Ve Sonuç:

DSP-MHP-ANAP Koalisyon Hükümet'i, uyguladığı ekonomik programın "özgün bir program" olduğundan, hiçbir uygulamanın dayatma olmadığından bahsediyor. IMF ve Dünya Bankası'nın her toplantısında, Türkiye'den "övgü"yle söz edildiğinden, medyaya yansıyan açıklamalarda sık sık dikkat çekiliyor.

Uygulanan her programda, Türkiye'nin dünya ekonomisinde güçlü bir konuma geleceği iddia edilmesine rağmen yapılan araştırmalar içinde bulunduğumuz ekonomik durumun hiç de çizilen pembe tablolara uymadığını gösteriyor.

Gelinen aşamada; 2001 yılında Türkiye Cumhuriyeti'nde, dış borç stoku 120 milyar dolar ve bu rakam her geçen gün artmaktadır. 1998'de borç stoku ulusal gelirin yüzde 49'u olurken, bu oran 2000 yılında yüzde 55'e çıkmış durumdadır.

IMF'nin ısrarla istediği özelleştirmeler bizleri daha da yoksullaştırıyor, güçsüzleştiriyor. Bugüne değin özelleştirilen 128 kuruluşta çalışan sendikalı her 10 işçiden 8'i işten atıldı, bu işyerlerinde sendikasızlaştırma oranı yüzde 72 oldu. Özelleştirmeler nedeniyle toplam 400 bin işçi işinden oldu.

IMF'nin tarımda dayattığı politikalar, Türkiye gibi tarımdan geçinen nüfusun oldukça büyük olduğu toplumlarda tehlikeli sonuçlar yaratacaktır. Kıt kanaat geçinen çiftçiler, tarımda destekleme alımlarının ortadan kaldırılmasıyla açlığa terk edilmektedir. Bu politikanın ana hedefi ise, çok uluslu sermayenin ülkemizin verimli topraklarını kullanabilmesi, tarımda ithalatın artırılması

hedeflenmektedir. Ekmeğinden olan milyonlarca çiftçi kentlere akın edecek, zaten işsizliğin had safhada olduğu ülkemizde yeni sorunları da beraberinde getireceği görülmemektedir.

IMF politikalarının temelinde yer alan kamu harcamalarının kısılması sonuçları açısından en yıkıcı olanıdır. Türkiye gibi az gelişmiş ülkelerde devlet, kalkınmanın ana motoru olmak durumundadır. Avrupa ülkelerinde II. Dünya Savaşı'ndan başlayıp 1970'lere kadar süren devlet müdahaleleri en üst düzeyde gerçekleşmiştir. Devlet, sosyal hizmetler için çok ciddi bir altyapıyı oluşturmuş durumdadır. Özellikle bizim gibi altyapısı olmayan ülkelerde, IMF politikalarının sonuçları toplumsal açıdan daha yıkıcı olmaktadır.

Özetle; 2001 yılında, Türkiye Cumhuriyeti tarihinin en büyük ekonomik krizini yaşamaktadır. Yüksek enflasyon, giderek daha da derinleşen gelir uçurumu, iç ve dış borç sarmalında boğuşan bir ülke durumundayız...

İÇİNDEKİLER

KÜRESELLEŞME Mİ KÖLESELLEŞME Mİ?

Çok Uluslu Şirketler
Rakamların Diliyle Küreselleşme
Küreselleşme ve Türkiye
Küreselleşme Nedir?
Yaratılan Pembe Tablolar ve Gerçekler
Sömürgecilik: Eski ve Yeni
Küreselleşme ve Emek Cephesi

KÜRESEL KAPİTALİZMİN DAYANAKLARI
IMF, DÜNYA BANKASI VE DÜNYA TİCARET ÖRGÜTÜ

IMF

İstikrar Paketleri ve Yapısal Uyum Programlarının Sonuçları

DÜNYA BANKASI

IMF POLİTİKALARINI UYGULAYAN ÜLKELER VE SONUÇLARI

- Şili
- Rusya
- Meksika
- El Salvador
- Güney Kore

DÜNYA TİCARET ÖRGÜTÜ

TÜRKİYE VE IMF İLİŞKİLERİ

Cumhuriyet'in Kuruluş Yılları
II. Dünya Savaşı Yılları
1980'li Yıllar
2000 Yılı "Enflasyonla Mücadele Programı"
2001 Yılı "Güçlü Ekonomiye Geçiş Programı"
Türkiye'nin 40 Yıllı
IMF İlişkilerinin Sonuçları
Ve Sonuç

Kaynakça:

1. Birleşik Matal İş 15. Merkez Genel Merkez Çalışma Raporu
2. '97-'99 Petrol İş Yıllığı-2000
3. Kapitalizmin Kaleleri –1 (IMF-WB-AB) Gaye Yılmaz
4. Cumhuriyet Gazetesi
5. Chossudovsky, Yoksulluğun Küreselleşmesi. (Çiviyazıları Yayınevi)
6. www. antimai.org
7. Globalleşme Tuzağı, Hans Peter Martin ve Harald Schumacher (Ümit Yayınları)

Not: Karikatürler "**Küreselleşme = Köleselleşme**" isimli sergiden alınmıştır...